

Kilencven éve, 1878 tavaszán tért örök nyugalomra Heckenast Gusztáv, a magyar könyvkiadás egyik vezéralakja, akinek neve szinte összeforrt a XIX. századi magyar irodalom történetével.

Kassán született 1811-ben. Apja a szegény cipszerpolgár fiát diplomás pályára szánta. A család azonban éppen akkor jutott nehéz anyagi helyzetbe, amikor az eleven eszű fiú még nem fejezte be tanulmányait az eperjesi kollégiumban. A könyörtelen szegénység derékba törte az apai reményt, a fiatal Heckenastnak meg kellett szakítani tanulmányait, ott kellett hagyni Eperjest. Hogy a család szorult helyzetén enyhítsen, állást vállalt egy fűszerkereskedésben. Később felutazott Pestre s belépett sógora, Wigand Ottó könyvkereskedésébe. Előbb mint segéd dolgozott Wigandnál, később társtulajdonosa lett az üzletnek. 1832-ben pedig - amikor Wigand Lipcsébe költözött és ott nyitott üzletet - átvette tőle a pesti könyvkereskedést. 1840-ben társult Landerer nyomdásszal: megalapították a Heckenast és Landerer céget. Heckenast ezt a közös nyomdai és kiadói vállalkozást okos előrelátással és üzleti leleménnyel hamarosan a magyar könyvkiadás vezető intézményévé fejlesztette. Azzal kezdte, hogy megindította az első magyar könyvészeti folyóiratot: a Bibliographiai Értesítőt és a könyvkereskedés mellett kölcsönkönyvtárt nyitott, amely európai viszonylatban is gazdag könyvtárral látta el az egyre szaporodó olvasókat. Bár az Értesítőt két év múlva be kellett szüntetni, Heckenast nem vesztette kedvét, továbbra is az egyre virágzóbb reformkori magyar irodalomra alapozta kiadói tevékenységét. Heckenast adta ki Virág., Czuczor, Gyöngyösi, Kölcsey, Berzsenyi, Kisfaludy, Vajda, Jókai stb. műveit. Ezt az érdemét az sem kisebbíti, hogy felesége, Benczkyné Bajza Lenke regényeivel is ő látta el kora olvasó-táborát. Ő honosította meg Magyarországon a gyűjteményes sorozatokat: a Falusi könyvtárt, a Közhasznú családi könyvtárt, a Történeti könyvtárt, a Vasárnapi könyvtárt. A cég nyomdájában készült 1848-ban a szabad sajtó első két terméke: a Tizenkét pont és Petőfi Nemzeti dala. Az abszolutizmus korában különösen nagyjelentőségű volt kiadói tevékenysége. 1854-ben ő indította meg a Vasárnapi Ujságot, amely hosszú ideig egyik legnépszerűbb képeslapja volt az országnak. Mint tankönyvkiadó is segítette a magyar nép kulturális fejlődését, a magyar iskolai oktatás színvonalának emelését.

1873-ban a Heckenast és Landerer cég megszűnt: átvette az abban az évben alakult Franklin Társulat. Heckenast elhagyta Budapestet, Pozsonyba költözött, ott alapított egy szerény kiadóvállalatot. Ott is halt meg 67 éves korában.